

LESBRIEF NT2+

FEEDBACK OP TAALVORM

Hun boodschap duidelijk overbrengen in het Nederlands. Dat is de eerste uitdaging voor NT2-cursisten. Of hun zinnen grammaticaal correct zijn, is dan nog niet zo relevant. Pas als ze zich inhoudelijk kunnen redden, wordt het belangrijk dat ze ook de grammatica goed toepassen; dat ze de juiste 'taalvorm' gebruiken. Feedback van jou als docent is voor cursisten essentieel om dat laatste te leren. Deze lesbrieven helpt je om op het juiste moment feedback op taalvorm te geven.

WAT IS FEEDBACK OP TAALVORM?

Feedback geven op taalvorm betekent dat je jouw cursist laat merken of hij de grammaticale regels goed toepast. Dat kan in de vorm van een compliment zijn, als je tevreden bent over die toepassing. Maar je kunt ook aangeven wat hij grammaticaal eigenlijk anders had moeten doen.

Belangrijke kenmerken van je feedback op taalvorm zijn in elk geval:

- + dat je cursisten wilt leren om de grammaticale regels correct toe te passen;
- + dat je alleen feedback geeft over regels die zij al zouden moeten kennen;
- + dat je de feedback op het juiste moment geeft. Het heeft pas zin om het over taalvorm te hebben als je cursisten daar klaar voor zijn.

WAT IS HET JUISTE MOMENT – EN WAAROM?

Feedback op taalvorm geef je pas nadat:

- + je jouw cursisten de opdracht hebt gegeven om iets te vertellen of uit te leggen;
- + zij hun inhoudelijke en woordkeuzes hiervoor al hebben gemaakt;
- + zij hun zinnen voor het eerst hebben uitgesproken;
- + jij hun gevraagd hebt om die zinnen opnieuw uit te spreken, alleen nu met extra focus op de grammaticale regels die ze kennen.

Hierna zijn cursisten in staat om feedback op taalvorm te verwerken. Als je NT2-cursisten vraagt om iets te vertellen, maken ze namelijk eerst inhoudelijke keuzes. Stel bijvoorbeeld dat je ze de opdracht geeft om uit te leggen hoe een wasmachine gebruikt moet worden. Zij vragen zich dan meteen af: 'Welke stappen zijn er nodig om die machine te gebruiken? En welke Nederlandse woorden kan ik gebruiken om dit uit te leggen?' In deze fase zijn cursisten meer gebaat bij feedback op inhoudelijke aspecten dan feedback op grammatica. Geef je toch feedback op de grammaticale vorm? Dat kan cursisten verwarmen en soms demotiveren. En dat wil je voorkomen!

LEERDOEL	NT2-cursisten verbeteren hun beheersing van de Nederlandse grammatica.
VAARDIGHEDEN	Spreekvaardigheid.
AANTAL STUDENTEN	Je verdeelt je klas in kleine groepjes, bij voorkeur duo's.
TIJDSDUUR	Tussen de 35 en 40 minuten; in elk geval binnen één lesuur.
WAT IS ER NODIG	Deze lesbrief.

AAN DE SLAG!

Aan de hand van deze lesbrief kun je jouw cursisten hun (grammaticale) taalvaardigheid laten oefenen. Tegelijkertijd train jij jezelf om je cursisten op het juiste moment feedback op taalvorm te geven. Het gaat hierbij in het bijzonder om spreekvaardigheid; dáár oefenen ze zichzelf in en daar geef je feedback op.

Vorbereiding

- + **Bedenk een opdracht.** Laat je studenten elkaar iets vertellen of uitleggen. Of laat ze gezamenlijk een verhaal ontwikkelen. Geef je cursisten tijdens je les bijvoorbeeld de opdracht om samen een wasmachine-instructie te bedenken. Het is de bedoeling dat ze de instructie in stappen verdelen en deze stappen uitspreken.
- + **Kies de grammatica.** Je cursisten zullen voor de opdracht de grammatica moeten toepassen die ze al kennen. Het liefst staat de grammatica centraal die je een les eerder met hen behandeld hebt. De opdracht om een wasmachine-instructie te bedenken past bijvoorbeeld goed na een les over de gebiedende wijs; de imperatief is bij uitstek geschikt voor zo'n instructie.

WAAR FOCUS JE OP?

Cursisten leren het meest van je feedback als deze zich op één grammaticale regel concentreert. In het geval van de wasmachine-instructie is het bijvoorbeeld de bedoeling dat je alleen op de toepassing van de gebiedende wijs let, niet op andere grammaticale regels.

Introductie

- + **Leg de oefening uit.** Vertel je cursisten aan het begin van de les wat ze die les gaan doen. Kondig dit nog niet de les ervóór aan of houd het daarin vaag; vertel hoogstens dat ze de grammaticale kennis die je met hen behandeld hebt de volgende les zullen gebruiken in een speciale opdracht. Je wilt namelijk niet dat ze zich vóór de les al gaan voorbereiden.
- + **Maak groepjes.** Je cursisten zullen de instructieopdracht niet klassikaal uitvoeren, maar in duo's, waarbij jij bij elk duo langsgaat en waar nodig feedback geeft. (Bij andersoortige opdrachten, zoals een discussie over een actueel maatschappelijk thema, kun je kiezen voor een ander, passender groepsaantal. Een drie- of viertal bijvoorbeeld. Maar voor de instructieopdracht is een tweetal de meest geschikte groepsvorm.)

WIE PLAATS JIJ SAMEN?

Jij kent jouw cursisten goed. Dus waarschijnlijk weet je van sommigen al meteen of ze een goed duo kunnen vormen of niet. Cursisten die spreken allebei lastig vinden of grammaticaal zwak zijn kun je bijvoorbeeld beter niet laten samenwerken. Het kan wél slim zijn om een sterkere cursist een duo te laten vormen met een zwakkere. De tweede kan zich dan immers optrekken aan het niveau van de eerste. En de eerste cursist leert mogelijk van het feit dat hij iets moet uitleggen. Maar het kan eveneens verstandig zijn om juist cursisten van hetzelfde niveau te laten samenwerken. Dan kunnen ze elkaar op dat niveau uitdagen. Aan jou de keus!

OEFENING

Start ronde 1

- + Elke cursist bedenkt eerst zelf de stappen die volgens hem nodig zijn om een wasmachine goed te gebruiken.
- + Vervolgens vertellen de duopartners hun stappenplan aan elkaar en geven ze elkaar feedback op de inhoudelijke aspecten, zoals woordkeus.
- + Als docent geef jij hier ook feedback op. Waar nodig corrigeer je de feedback die de duopartners elkaar geven.
- + Je verzamelt kernwoorden: de elementen die er volgens de cursisten in de wasmachine-instructie moeten zitten. Die woorden schrijf je op het bord en neem je klassikaal door.

Start ronde 2

- + Op basis van alle feedback en de informatie op het bord verbetert elk duo zijn stappenplan.
- + Alle duo's letten nu op de taalvorm/grammatica, in het bijzonder de gebiedende wijs.
- + Als docent geef jij feedback op taalvorm, in het bijzonder de gebiedende wijs. Dat doe je bij elk duo apart. Is de gebiedende wijs goed uitgesproken en staat het werkwoord op de juiste plek?
- + Je schrijft op het bord nu elke stap van de instructie uit. In hele zinnen, in de correcte taalvorm. Je neemt deze stappen klassikaal door. Kies per stap een cursist om die stap voor te lezen.

Start ronde 3

- + Je sluit het bord of dekt die af. Je vraagt aan elk duo om voor de laatste keer het stappenplan te maken, met de gebiedende wijs correct uitgesproken en op de juiste plek geplaatst.

WISSEL JE DE DUO'S?

Herhaling is van groot belang voor het leren. Toch kan het voor cursisten saai worden om steeds met hetzelfde duo dezelfde opdracht te doen. Daarom kan het goed zijn om bij elke ronde de duo's te wisselen.

OEFEN JE SPREEK- OF SCHRIJFVAARDIGHEID?

Zoals hier beschreven, is deze oefening gericht op spreekvaardigheid. Als docent geef je de juiste instructie tussen twee spreek rondes in. Je kunt er echter ook voor kiezen om meer schrijfvaardigheid te oefenen. In dat geval laat je cursisten de instructie bijvoorbeeld in de eerste ronde opschrijven en in de tweede ronde herschrijven.

Vraag je van tevoren af welke taalvaardigheid je jouw cursisten nu het liefst wilt laten oefenen. En zeker ook waar jij jezelf in wilt trainen. Vind je het lastiger om feedback te geven op spreekvaardigheid dan op schrijfvaardigheid? Dan is dat een goede reden om het schrift buiten deze les te houden.

REFLECTIE

Evalueer. Laat alle cursisten aan het eind van de les klassikaal één ding noemen dat zij leuk of makkelijk vonden en één ding dat ze minder leuk of lastig vonden. Wat hebben ze geleerd?

Besprek opnames. Soms hebben cursisten niet door dat ze een grammaticale regel verkeerd hebben gebruikt. Het kan voor hen verhelderend zijn om de oefening op te nemen met hun telefoon, zodat ze zichzelf kunnen terugluisteren.

Deze lesbrieven kwamen tot stand met hulp van Thomas Stam, NT2-docent aan de VU-NT2 van de Vrije Universiteit Amsterdam. Als ontwikkelaar maakt of herzielt hij NT2-materiaal en -toetsen. Zo heeft hij meegewerkt aan de nieuwste versies van zowel Code+ als IJsbreker+, beide NT2-methodes van ThiemeMeulenhoff. Code+ gebruikt hij ook zelf in zijn lessen.